

VALSTS KAPITĀLSABIEDRĪBU LOMA EKONOMIKAS TRANSFORMĀCIJĀ - VIRZĪŠANĀS UZ AMBICIOZĀKIEM MĒRĶIEM

PĒTERIS VILKS,
Pārresoru koordinācijas
centra vadītājs

2022. gada 19. maijā, Rīgā

SATURS

1.

Valsts
kapitālsabiedrību
pārvaldība skaitļos

2.

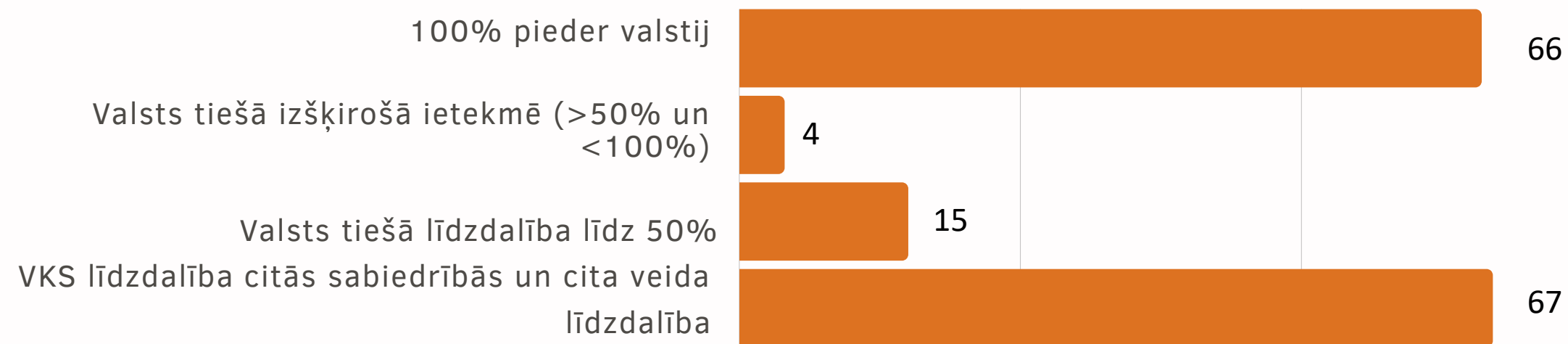
Paveiktais un plānotais
kapitālsabiedrību
pārvaldībā

3.

Kur rodams līdzsvars –
komerciālā brīvība VKS vs
kontrolē un uzraudzība

VALSTS LĪDZDALĪBA KOMERCIDARBĪBĀ

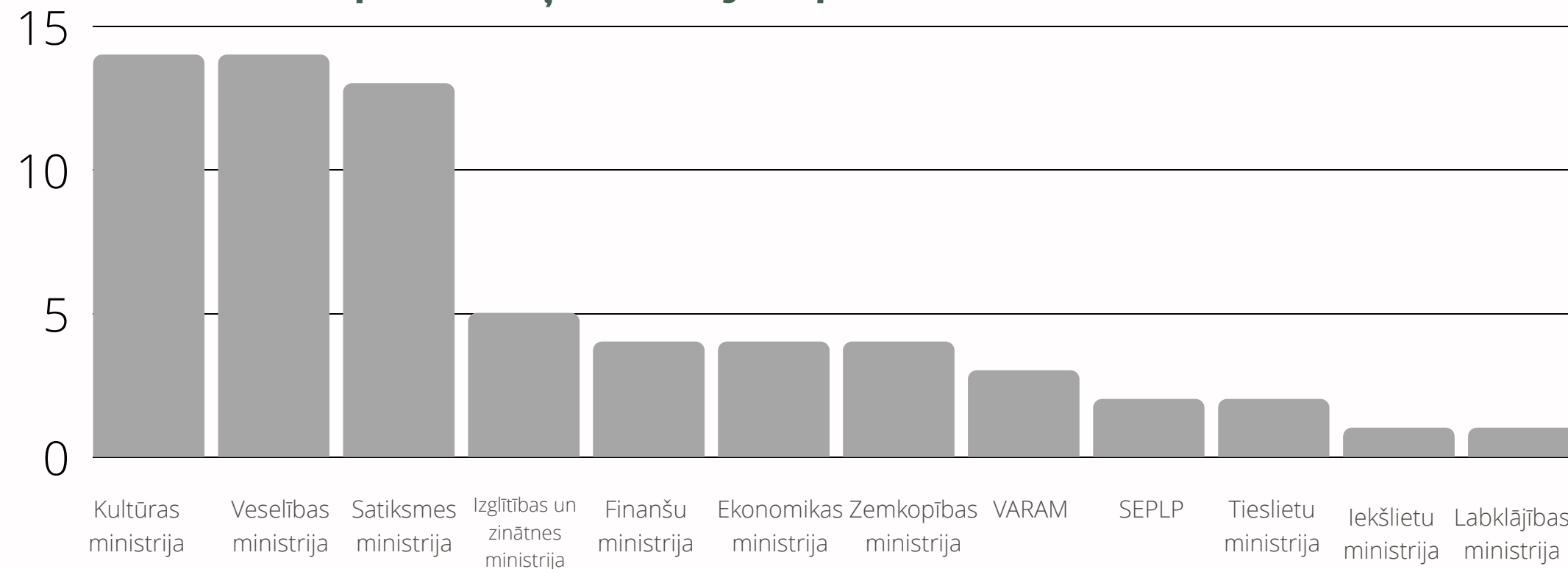
31.12.2021.

Neprivatizējamās VKS

- Latvenergo
- Latvijas Pasts
- Starptautiskā lidosta "Rīga"
- Latvijas dzelzceļš
- Latvijas Gaisa satiksme
- Latvijas valsts meži

Valsts kapitāla daļu turētāji kapitālsabiedrībās

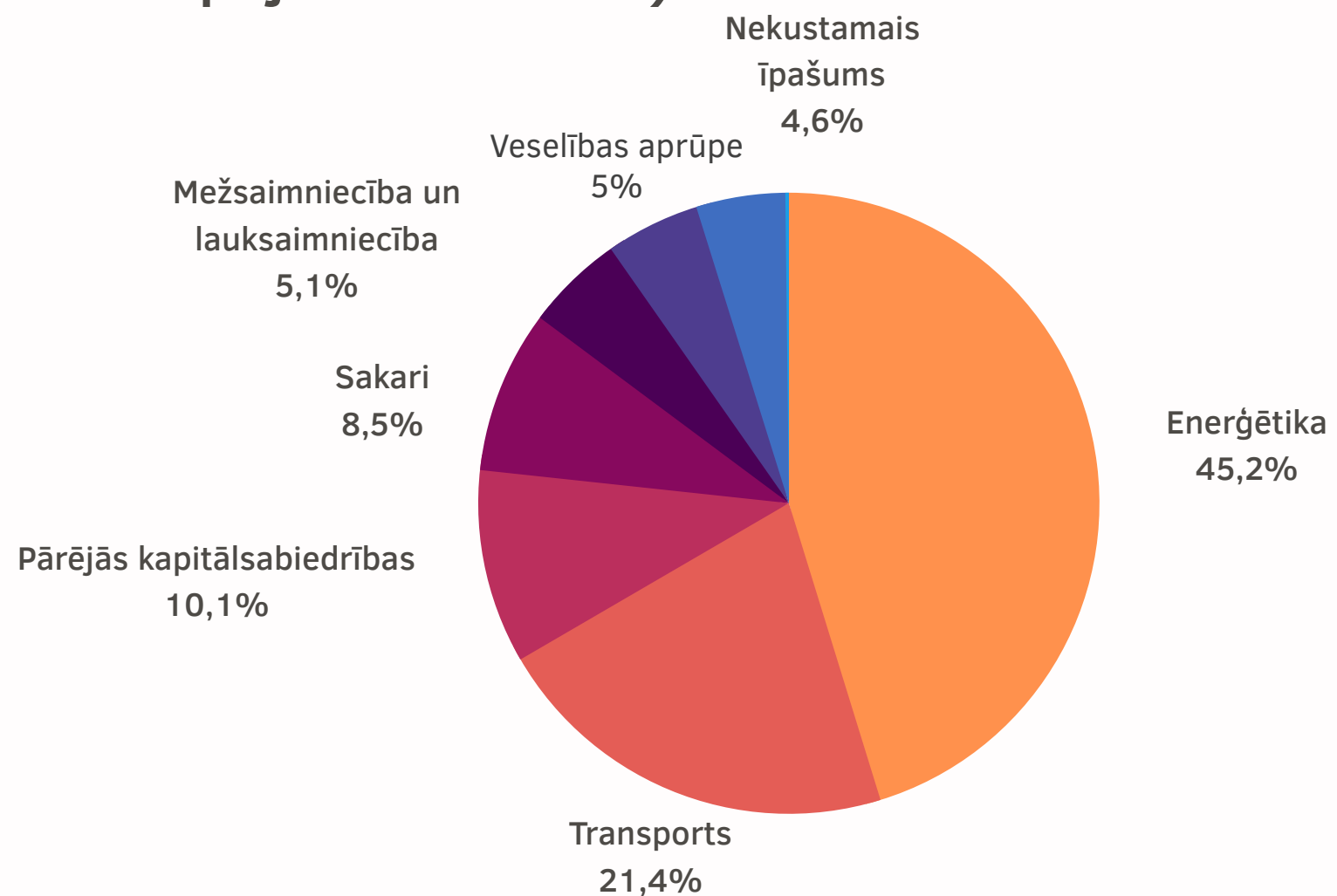

Likumos noteiktas īpašumtiesības

- Augstsprieguma tīkls
- Latvijas Loto
- Latvijas Radio
- Latvijas Televīzija
- Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs
- Latvijas Nacionālā opera un balets
- Attīstības finanšu institūcija Altum

VALSTS KAPITĀL- SABIEDRĪBU IETEKME UZ LATVIJAS TAUTSAIMNIECĪBU

Kapitālsabiedrību kopējie aktīvi pa nozarēm 2020. gadā (% no kopējiem aktīviem)

Kopējie aktīvi
10,6 mljrd. EUR

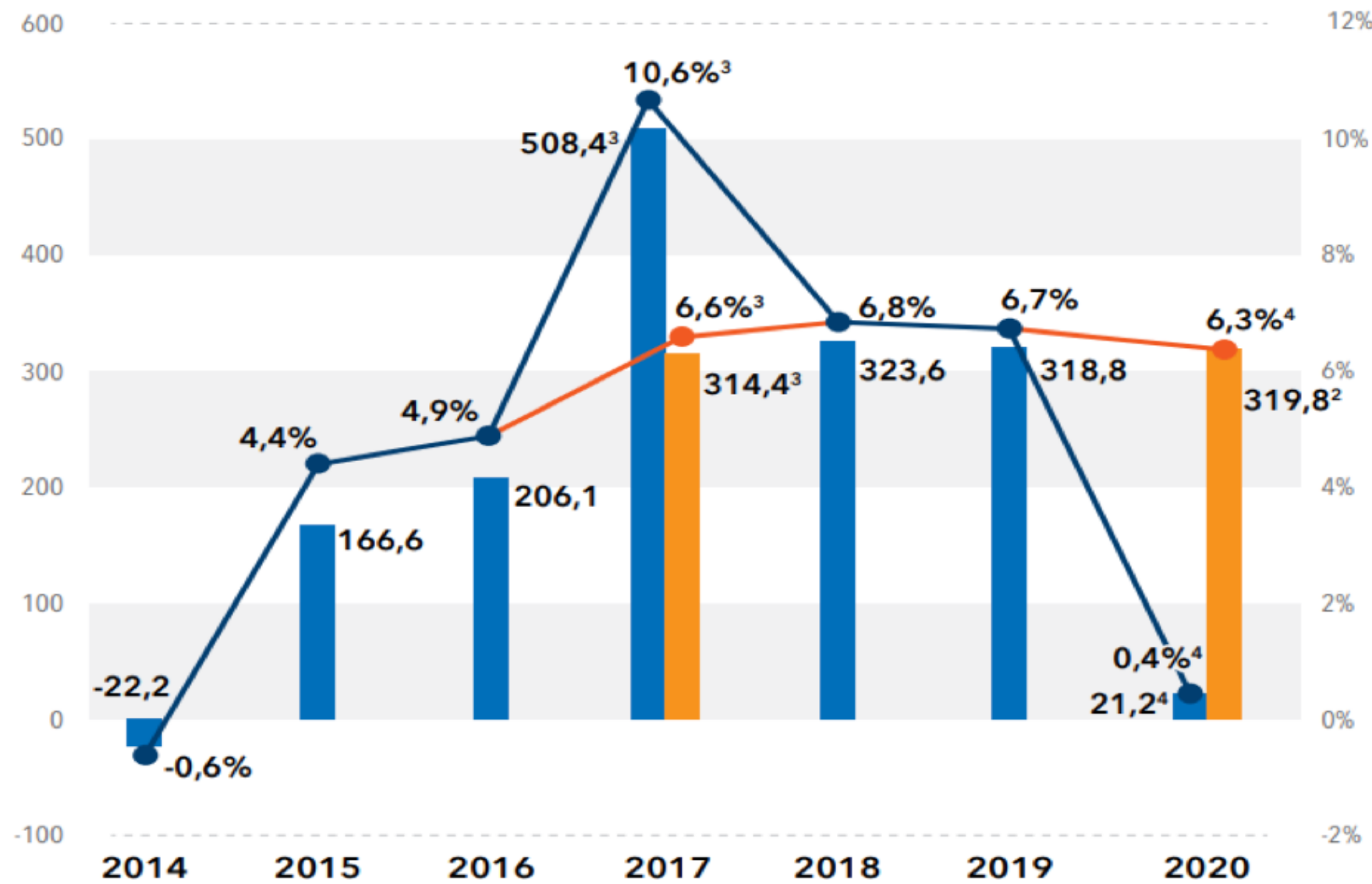
Apgrozījums
3,29 mljrd. EUR

Dividendes mlj. EUR:

2017.g. 148,7
2018.g. 232,5
2019.g. 231,8
2020.g. 220,9

Nodarbināto skaits
46 784 (5% no visiem Latvijā
ekonomiski aktīvajiem)

Kopējā peļņa (milj. EUR) un pašu kapitāla atdeve (ROE, %)

● Kopējā peļņa/zaudējumi, milj. EUR

● Kopējā peļņa/zaudējumi (bez UleN reformas un OIK dotācijas 2017. gadā un bez Covid-19 ietekmes 2020. gadā), milj. EUR

● Kopējā pašu kapitāla atdeve (ROE), %

● Kopējā pašu kapitāla atdeve (ROE) (bez UleN reformas un OIK dotācijas 2017. gadā un bez Covid-19 ietekmes 2020. gadā), %

PĒDĒJO GADU VIDĒJĀ
ATDEVE **STABILA** –

NEMAINĪGA SAGLABĀJUSIES
KAPITĀLA IZMANTOŠANAS
EFEKTIVITĀTE*

*Neņemot vērā UIN reformas (2017) un Covid-19 (īpaši aviācijas nozarē – 2020) ietekmi

PĒTĪJUMU SECINĀJUMI «BRUĢĒ» CEĻU NĀKAMAJĀM REFORMĀM, **IZMAIŅĀM VKS PĀRVALDĪBĀ**

Ārējie novērtējumi ►

PKC izstrādātie ziņojumi,
Tiesiskais regulējums ►

TURPMĀKAIS KAPITĀLSABIEDRĪBU PĀRVALDĪBĀ

1. Kapitālsabiedrību
Padomes institūta
nostiprināšana

2. Kapitāla tirgus iespēju
plašāka izmantošana
investīciju projektu
īstenošanai

3. Kapitāla atdeves un uzņēmumu
vērtības pieauguma stratēģiskā
vadība, centralizētāka
pārvaldības modeļa ieviešana

4. Valsts kapitālsabiedrību
loma ekonomikas
izaugsmē/ inovāciju
vadība

5. Starptautiskā sadarbība,
t.sk. pieredzes pārņemšana
attīstības sadarbības projektu
ietvaros

Pārresoru koordinācijas centra un Valsts kancelejas apvienošanas reforma

LATVIJAS IZCILO UZŅĒMUMU INOVĀCIJAS PLATFORMA

Iniciatīvas aizsācēji: PKC, MPB un Ekonomikas ministrija ciešā sadarbībā ar 4 KS: "Latvenergo", "LMT", "Lattelecom", "LVM". Vēlāk pievienojās arī «Latvijas Dzelzceļš», «Latvijas Pasts», «Elektroniskie sakari» un LVRTC

KAS

Sadarbības platforma starpnozaru inovāciju projektu īstenošanai un pieredzes apmaiņai

Izveidota: 2018. gada janvārī.

KO DARA

Darbības fokusā: pieredzes apmaiņa par tehnoloģiju piedāvājumiem, P&A procesu pārvaldību, inovāciju uzskaites sistēmas pilnveidošanu

Rezultāts: sadarbības projekti, piedāvājums inovāciju kultūras stiprināšanai un plašākai ieviešanai arī pārējās valsts un pašvaldību KS

KAPITĀLSABIEDRĪBU REFORMA

Profesionālas valdes un padomes,
stratēģijās par R&D projektiem un
mērķiem, informācijas publiskošana

ZIŅOJUMS MK LĪMENĪ

MK mandāts R&D pārvaldībai VKS,
Gaidu vēstules ieviešana,
Kapitālsabiedrību pārvaldības mērķi

R&D IEGULDĪJUMU UZSKAITE

Grozījumi Gada pārskatu likumā – obligāti
iekļaujama informācija, t.sk. VID EDS, sagatavotas
vadlīnijas CSP pārskatu aizpildīšanai

SADARBĪBAS PROJEKTI INOVĀCIJU GRUPĀ

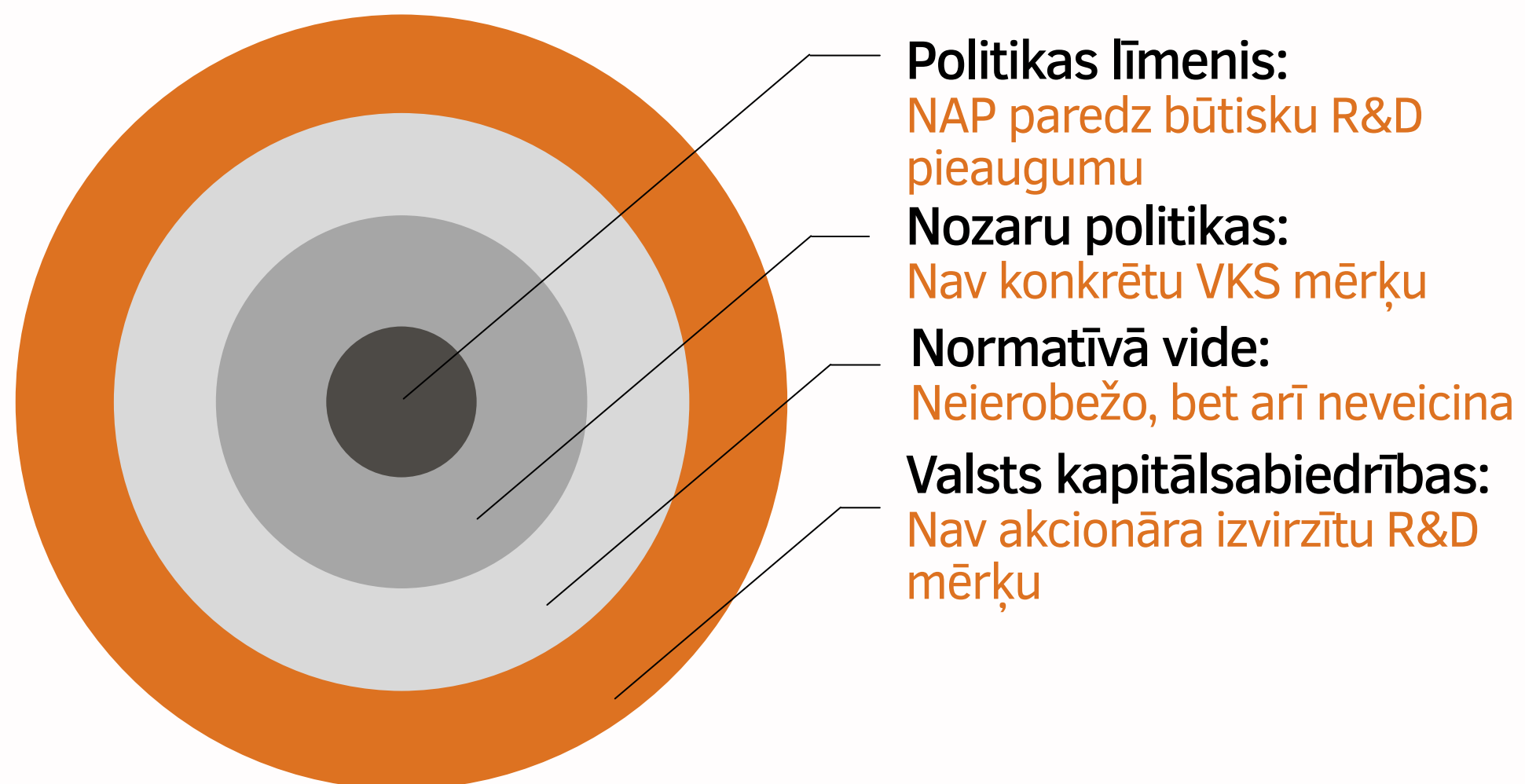
Veicināta starpuzņēmumu sadarbība un projektu
realizācija, pieredzes apmaiņa

LĪDZ ŠIM PAVEIKTAIS INOVĀCIJU JOMĀ

Starpnozaru kopprojekti un
uzņēmumu vērtības pieaugums

MK APSTIPRINĀTAIS ZIŅOJUMS

16.11.2021

par inovāciju veicināšanu un
pētniecības un attīstības mērķu
noteikšanu valsts
kapitālsabiedrībās

KUR RODAMS LĪDZSVARS

STARP UZRAUDZĪBU UN ATTĪSTĪBU

SKAIDRS ATBALSTS

stratēģiskā mērķa īstenošanai

- PAKALPOJUMU KVALITĀTES UZLABOŠANA (DIGITALIZĀCIJA, LIETOTNES, KLIENTU SERVISS, ČATBOTI...)
- IZMAKSU SAMAZINĀŠANA (IT SISTĒMAS, JAUNAS TEHNOLOĢIJAS UN MATERIĀLI...)
- DROŠĪBAS UZLABOŠANA, IETEKMES UZ VIDĪ MAZINĀŠANA
- INOVĀCIJU IEPIRKUMI, PRIVĀTĀ SEKTORA, PĒTNIĒKU, JAUNUZŅĒMUMU IESAISTE, M&A
- EKSPORTS

VĒRTĒJAMS

(pašvērtējums un konsultācijas)

- DARBĪBAS PAPLAŠINĀŠANA JAUNOS TIRGOS
- JAUNI PRODUKTI/PAKALPOJUMI, KAS VEIDOJUŠIES NO DELEĢĒTIEM UZDEVUMIEM

Pieredzes apmaiņa par starpnozaru sadarbību, privātās iniciatīvas iesaisti un robežām

IEROBEŽOJUMI AMBICIOZĀKU MĒRĶU ĪSTENOŠANAI

NAV PIELAUJAMĀ RISKA ROBEŽAS

Mantas izšķērdēšanas
novēršanas likuma būtība
pretrunā ar P&A
ietvertajiem riskiem

GRŪTĪBAS IEIET JAUNĀ TIRGŪ

Konkurences regulējums nav
labvēlīgs uzņēmumu ar valsts
kapitālu pamatdarbības
paplašināšanai

IEROBEŽOTA PADOMES FUNKCIJA

Saskaņošanas process Ministru
kabinetā būtiski ietekmē spēju
konkurēt uzņēmumu pirkšanas
(M&A) darījumos

PRIEKŠLIKUMI AMBICIOZĀKU MĒRĶU ĪSTENOŠANAI

1.

Diskusijas ar Valsts kontroli, Konkurences padomi un Iepirkumu uzraudzības biroju, meklējot optimālo līdzsvaru KS straujākai attīstībai un uzraudzībai

2.

Uzsvars uz akcionāra mērķu definēšanu gaidu vēstulē

3.

Pārvaldības lielāka centralizācija kā iespēja ieviest vienotu politiku un ceļš uz valsts kapitālsabiedrību lielāku komerciālo brīvību

**AR ATBILDĪBU PAR
LATVIJAS NĀKOTNI!**

[@LVnakotne](#)